

„Csak akkor szólj, ha mondanivalód szebb a csendnél”

A 2006. tavaszi lapszámban ígéretet tettünk rá, hogy a következő, azaz a mostani megjelenéstől kezdve ismert, kitűnő magyar muzikusokat szólaltatunk meg, akiket arra kérünk, hogy egy high-end elemekből összeállított rendszert fogadjanak otthonukba, használják, hallgassák, majd mondjanak el mindent, amit a készüléken való zenehallgatás közben éreztek, észleltek, megfigyeltek. Először a Naim cég által összeállított – a Gramofon tavaszi számának 109. oldalán felsorolt elemekből álló – alapszintű, high-end láncot „kölesönöztük” ki. Nagy örömünkre szolgált, hogy elsőként sikerült a Klukon Edit–Ránki Dezső zongoraművész-házaspárt megnyerni „ügyünknek”, akik szoros programjuk ellenére készséggel vállalták, hogy a májusi hetekben egy kicsit másképp hallgatnak zenét.

◆ Bércesi Barbara

Rendkívül nyíltan, érdeklődően fogadta felkérésünket a házaspár, hogy ők legyenek az elsők, akikhez beköltözik a Naim rendszer néhány „kiegészítővel” (CD-játszó, integrált erősítő, háromutas hangsugárzók, eredeti kábelek, Mana állvány, Shakti kövek és hosszabbító helyett egy Audience tápszűrő). Bár kértek egy kis gondolkodási időt, mert éreztek némi ijedtséget amiatt, hogy olyasmiről kellene véleményt mondaniuk – a zene gépi megszólaltatásának az eszközéről –, aminek nem szakemberei, ráadásul sűrű gyakorlati rendjük, fellépéseik nehezé teszik számukra a nyugodt, több órás zenehallgatást, mégis kötélnek álltak – s ahogy mondták, nem bánták meg döntésüket.

Otthoni hangzásélményeik

eddig egy teljesen hétköznapi mondható, bár hi-fi minőségű berendezéshez kapcsolódtak. Túlnyomórészt CD-t hallgatnak, saját koncertfelvételeiket pedig többnyire DAT-ról. Ahogy mondják, nem fordítottak különös gondot az eszközeik minőségére, mert a mesterségbeli tudást tartják a legfontosabbnak, ami kevésbé jó minőségű berendezésen keresztül is érvényesül. Rengeteg feketelemezt is van, de azoknak az esetében is az volt mindig mérvadó számukra, hogy milyen zenemű milyen előadásban található a korongon.

„A hangversenytermek akusztikájával is hasonlóképp van az ember” – mondja Ránki Dezső. „Még ha kifogásolható is a terem hangzása, egy idő után hozzászokik a fül, és kiszűri magának a lényegét, a művészi minőséget.” Klukon Edit hozzát teszi, hogy nagy mértékben függ egy koncerttermi élmény és azon belül az akusztikus tér észlelése egy sor szubjektív tényezőtől. „Nemcsak a fülünkkel hallgatunk, hanem egész lényünkkel, és jó, ha elfelejtjük az előítéleteinket. „Főiskolás koromban, a nyírbátori zenei táborban Kurtág tanár úrral együtt hallgattuk Bach zenei műveinek felvételét Pablo Casals vezényletével” – emlékszik vissza Edit. „Ott sem a hangminőség volt a legfontosabb, hanem hogy a technika képes jelentős zenei eseményeket megörökíteni, és így a későbbiekben is sokunknak szerezhet örömet.”

Ránki Dezső:
„Soha nem hallgatunk semmit háttérzeneként”

Fotók: Felvégi Anúrea

Már 1970-től készültek lemezfelvételei – idézi fel Dezső –, így a stúdióban használatos berendezések hangminősége ismert volt számukra, de akkoriban még szóba sem jöhetett, hogy az otthoni zenehallgatás hasonló színvonalat érjen el, így a két helyzetet az ember füle teljesen kettéválasztotta.

Manapság ritkán

jut idejük és energiájuk a hagyományos értelemben vett zenehallgatásra – vagyis, hogy leüljenek, és nyugodtan végighallgassanak egy lemezt. Még leginkább akkor, ha egy új kiadvány felkelti az érdeklődésüket, vagy egy megtanulandó darab – most épp A csodálatos mandarin – kapcsán. Csak elvétve fordul elő, hogy egy lemezt kétszer is betegyenek a lejátszóba. „Négy-öt olyan előadó van, akinek a felvételei másodsorra nem okoznak csalódást, hanem esetleg még nagyobb élményt nyújtanak” – vallja be Dezső. „Valószínűleg a lemezhallgatásban is azt az egyszerű és megismételhetetlen élményt keressük, ami egy koncerten érhet bennünket, ezért is lényegesebb számunkra, hogy mi a zene, ami szól, s az milyen hatást gyakorol ránk.” Soha nem hallgatnak semmit háttérzeneként, még ha karácsonykor az alkalomhoz illő művet teszik is fel, akkor sem tudnak másra figyelni. Május első napjaiban

érkeztek a készülékek

Ránkiék otthonába, Dankó Péter és Kiss Szabolcs, a Penna-Poor Kft. munkatársai üzemelték be abban a tágas, fából készült helyiségben, amelyben a két művész gyakorol. A két zongorán kívül kényelmes karosszékek állnak itt, előttük egy puha szőnyeg, egy hosszú polcon kották, összkiadások, a földig érő ablakokon át zöldellő borostyánlevelek tekintenek be. „Már az első perctől kezdve azt éreztük, hogy a rendszer, ami beköltözött hozzánk, nem leküzdendő és elfelejtendő akadály annak az útjában, hogy a zenét élvezhessük. Inkább olyan, mint egy igazán jó zongora, ami segít abban, hogy az szóljon, amit szeretnénk eljátszani” – osztja meg velem érzetét Dezső. Edit hozzáteszi: „Ez a készülék megmutatja, milyen nagy szerepe van a zenehallgatásban a csendnek – mely sokszor értékesebb minden hangnál.” A címbeli indián szólás is erre utal. A berendezés hangzásával kapcsolatban Edit

első meghatározó élménye

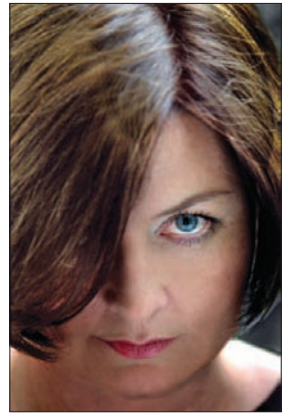
az volt, amikor a Celibidache vezényletével előadott Bruckner-szimfónia hallgatása közben kipillantott az ablakon az eső áztatta borostyánlevelekre. „Úgy éreztem, hogy a leveleken megülő esőcseppek tükörszerű csillogása tökéletesen illeszkedik ahhoz a hangzáshoz, amely ennek a muzsikának a lényege. Nincs lehetőség a mellébeszélésre. Kiemeli és átengedi azt a minőséget, amelyet élőben és hangfelvételeken egyaránt megismertünk például Celibidachénál.” Nem elhanyagolható Dezső szerint az sem, hogy az általa megszokottnál nagyságrendekkel jobb hangzás előidézése mellett a készülék külső megjelenése is kellemes. Épp annyi funkció, s ennek megfelelően épp annyi gomb van rajta, amennyi feltétlenül szükséges. Nemes és egyszerű.

A bő két hét során, mialatt a rendszer a házaspárnál vendégeskedett, csak klasszikus zenét hallgattak rajta – különböző előadók-tól, műfajokban, apparátussal. Véleményük szinte teljesen egybehangozón az volt, hogy akár Debussy-zongoraműveket, Bruckner-szimfóniát, Dukay Barnabás-darabokat vagy kórusműveket hallgattak, mindenre egyaránt kitűnőnek bizonyult a rendszer. „Szinte”, mert Editnek az énekhangot egy árnyalattal kevésbé esett jól hallgatni a készüléken. Abban – mint annyi másban is – tökéletesen egyezett a vélekedésük, hogy

a zongorahang csodálatosan szólt

a hangszórókból, kiváltképp Michelangeli zongorajátéka. Dezső még hozzátette: úgy érezte, hogy a szimfonikus zenekari művek szólámarányai világosan érzékelhetőek voltak, anélkül hogy kemény, analízáló hangzásképp állt volna elő.

Ezen a ponton kezdtünk azon elmélkedni, hogy vajon milyen etalonnak is kellene, hogy megfeleljen egy „zenereprodukáló” készülék. Dezső így fogalmazta ezt meg: „Az igazán fontos az, hogy az előadónak legyen mondanivalója a műről, azt közölni is tudja, és viszonylag semleges, ám kitűnő minőségű eszközökön át mindez eljuthasson hozzánk. Ez a rendszer tökéletesen megfelel ennek a célnak. Biztos, hogy egy ilyen jellegű berendezést tartanék megfelelőnek hosszú távra.” „Magyarul: itt maradhatna...” – nevet Edit. „Kinyitotta a fülünket egy másfajta minőségre. Varázslat.”

Klukon Edit

Ránki Dezső